

Sygn. akt I ACa 560/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 października 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: Sędzia SA Anna Beniak

Sędziowie: SA Anna Cesarz

SO del. Elżbieta Gawryszczak (spr.)

Protokolant: st. sekr. sąd. Katarzyna Olejniczak

po rozpoznaniu w dniu 23 października 2015 r. w Łodzi na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w B.

przeciwko (...) Szpitalowi Wojewódzkiemu w C. Samodzielnemu Publicznemu Zakładowi Opieki Zdrowotnej w C.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Płocku

z dnia 3 lutego 2015 r. sygn. akt I C 2598/14

1. oddala apelację;
2. nie obciąża strony pozwanej kosztami zastępstwa procesowego strony powodowej w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt I ACa 560/15

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 26 września 2014r. strona powodowa (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w B. wniosła o orzeczenie nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym, by pozwany (...) Szpital Wojewódzki w C., Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w C. zapłacił na jej rzecz kwotę 119 453,95zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu wraz z kosztami procesu według norm przepisanych.

Nakazem zapłaty z dnia 29 października 2014r., wydanym w postępowaniu upominawczym, Sąd Okręgowy w Płocku uwzględnił żądanie pozwu.

Strona pozwana wniosła sprzeciw od tego nakazu, w którym nie kwestionowała roszczeń powoda co do zasady, ani co do wysokości, podniosła jedynie, że znajduje się w trudnej sytuacji finansowej. W związku z trudną sytuacją finansową strona pozwana wniosła o rozłożenie należności na raty, co pozwoliłoby racjonalnie zaplanować spłaty bez ryzyka wszczęcia postępowania egzekucyjnego.

Wyrokiem z dnia 3 lutego 2015r. Sąd Okręgowy w Płocku zasądził od (...) Szpitala Wojewódzkiego w C., Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w C. na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w B. kwotę 119

453,95 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 26 września 2014r. do dnia zapłaty oraz kwotę 9590 zł tytułem zwrotu kosztów procesu. Sąd I instancji oddalił wniosek strony pozwanej o rozłożenie zasądzonej należności na raty.

Sąd I instancji oparł powyższe rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach stanu faktycznego:

W ramach prowadzonej działalności gospodarczej (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w B. dostarczała (...) Szpitalowi Wojewódzkiemu w C., Samodzielnemu Publicznemu Zakładowi Opieki Zdrowotnej w C. sprzęt i materiały medyczne oraz leki do apteki szpitalnej, a także preparaty dezynfekcyjne. Strona powodowa wywiązała się z umów na dostarczenie towarów medycznych zawartych w okresie od lipca 2013r. do sierpnia 2014r. Mimo upływu terminów płatności wynikających z wystawionych faktur za dostarczone materiały, strona pozwana nie uregulowała należności.

Przy tak ustalonym stanie faktycznym Sąd I instancji wywiódł, że roszczenie powoda nie było kwestionowane przez stronę pozwaną ani co do wysokości ani co do zasady. Wobec niewykonania zobowiązania pieniężnego przez stronę pozwaną, powództwo podlegało uwzględnieniu. Sąd I instancji nie znalazł podstaw do odstąpienia od zasady nakazującej obciążenie strony przegrywającej kosztami procesu. Wystąpienie na drogę sądową przez stronę powodową było uzasadnione - strona pozwana niewątpliwie dała powód do wytoczenia powództwa. Strona pozwana jest podmiotem wchodzącym w interakcje prawne z podmiotami prowadzącymi działalność gospodarczą i powinny obowiązywać ją takie same zasady odpowiedzialności cywilnoprawnej jak pozostałych uczestników obrotu gospodarczego. Traktowanie w sposób szczególny zakładów opieki zdrowotnej w stosunku do kontrahentów tylko z powodu zakresu świadczonych usług i korzystania z publicznych środków pieniężnych, oznaczałoby zachwianie praw rządzących wolnym rynkiem i przerzucanie na partnerów takich placówek ryzyka niewydolności systemu ich finansowania. Te same argumenty, zdaniem Sądu I instancji, nie pozwalały na uwzględnienie wniosku strony pozwanej w przedmiocie rozłożenia na raty w oparciu o dyspozycję przepisu art. 320 k.p.c. Strona pozwana nie regulowała w jakimkolwiek zakresie bezspornych długów, nie podejmowała faktycznie żadnych działań zmierzających do zawarcia porozumienia co do ich spłaty w przewidywalny dla wierzyciela sposób. Obiektywnie działania takie musiały być uznane za przejaw nierzetelności w stosunkach zobowiązaniowych. Strona pozwana wnosząc o rozłożenie należności na raty przyznała, że dysponuje środkami na regularne spłaty. Już sama ta okoliczność jest dyskwalifikująca w kontekście ewentualnego rozłożenia należności na raty oraz wskazuje na oczywistą nierzetelność strony pozwanej w stosunku do kontrahentów. Strona pozwana dysponuje środkami finansowymi zapewnianymi nie tylko z NFZ, prowadzi kosztowne inwestycje i modernizacje, nie dbając o rzetelne wywiązywanie się z bieżących zobowiązań.

Apelację od powyższego rozstrzygnięcia wniosła strona pozwana.

Skarżący zarzucił wyrokowi naruszenie przepisów:

- 1.prawa procesowego, a mianowicie art. 320 k.p.c. poprzez błąd w ustaleniach faktycznych mających wpływ na treść zaskarżonego wyroku, polegający na błędnym przyjęciu, że w przypadku pozwanego nie zachodzą szczególnie uzasadnione przesłanki do rozłożenia zasądzonego świadczenia na raty;
- 2.przepisów prawa materialnego, a konkretnie art. 5 k.c. poprzez niezastosowanie zasady kierowania się dobrem ogółu, troski o życie i zdrowie ludzi – pacjentów szpitala.

W konkluzji skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości poprzez uwzględnienie wniosku o rozłożenie należności na raty, ewentualnie uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania. Skarżący wniósł także o zasądzenie kosztów postępowania za obie instancje na rzecz pozwanego.

W odpowiedzi na apelację strona powodowa wniosła o jej oddalenie i zasądzenie od strony pozwanej kosztów zastępstwa adwokackiego w postępowaniu apelacyjnym w kwocie 2700 złotych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna.

Wbrew zarzutom skarżącego, Sąd I Instancji prawidłowo zastosował zarówno przepisy prawa materialnego jak i procedury cywilnej.

Nie znajduje uzasadnienia zarzut naruszenia przez Sąd I instancji art. 320 k.p.c.. W myśl wskazanego przepisu w szczególnie uzasadnionych wypadkach sąd może w wyroku rozłożyć na raty zasądzone świadczenie. Przepis ten zawiera szczególną zasadę wyrokowania, którą określa się mianem „moratorium sędziego”. Podstawą zastosowania przepisu jest wyłącznie uznanie sądu orzekającego, że w sprawie zachodzi szczególnie uzasadniony wypadek. W literaturze przedmiotu jako przykład takiego szczególnie uzasadnionego wypadku wskazuje się sytuację, kiedy ze względu na stan majątkowy, rodzinny, czy zdrowotny niezwłoczne lub jednorazowe spełnienie przez pozwanego świadczenia byłoby niemożliwe lub bardzo utrudnione albo narażałoby jego lub jego bliskich na niepowetowane szkody.

Sąd Apelacyjny podziela w pełni stanowisko Sądu I instancji, który podkreślił, że zasada równości stron stosunków cywilnoprawnych sprawia, że ich interesy winny podlegać identycznej ochronie prawnej, a pozwany powinien ponosić skutki własnych działań i zaniechań w takim samym zakresie jak każdy inny podmiot uczestniczący w gospodarczym obrocie cywilnoprawnym. Przede wszystkim jednak strona pozwana nie wykazała by istniały szanse na poprawę sytuacji materialnej w okresie 12 miesięcy. Przedstawione przez pozwanego dokumenty nie stanowiły wystarczającej podstawy do przyjęcia, że kondycja finansowa skarżącego ulega poprawie i to w stopniu umożliwiającym uregulowanie należności w okresie wnioskowanych 12 miesięcy. Zresztą skarżący w apelacji wskazuje, że jego sytuacja finansowa w roku 2014r. uległa pogorszeniu w stosunku do stanu na koniec 2013r. Strona powodowa natomiast, jako podmiot prowadzący działalność gospodarczą, poza dochodzoną w niniejszej sprawie wierzytelnością, ma również szereg własnych zobowiązań. Obszar działalności strony powodowej obejmujący sprzedaż materiałów medycznych, determinuje charakter jego kontrahentów, będących najczęściej publicznymi szpitalami lub zakładami opieki zdrowotnej. Przyjęcie praktyki odraczania przez sądy spłaty zobowiązań należnych powodowi, które i tak są już znacząco opóźnione, prowadziłoby do zaburzenia płynności finansowej powódki, co mogłoby doprowadzić do zatorów w obsłudze jej własnych zobowiązań, m.in. wobec pracowników oraz innych kontrahentów. Powyższe jest tym bardziej istotne, że w rozpatrywanej sprawie brak jest jakiegokolwiek pewności, że nawet gdyby sąd przychylił się do wniosku pozwanego i rozłożył zasądzoną należność na raty, zobowiązanie zostałoby dobrowolnie spłacone. Wszak od wydania zaskarżonego wyroku minęło już ponad 8 miesięcy, a pomimo uznania należności głównej pozwany nie deklaruje spłaty zobowiązania w terminie czterech miesięcy. Przeciwnie, podtrzymywany w apelacji wniosek o rozłożenie na raty obejmuje okres dalszych 12 miesięcy.

Nie znajduje także uzasadnienia zarzut naruszenia przez Sąd I instancji art. 5 k.c.. Należy zauważyć, że w praktyce stosowania prawa, a zwłaszcza w orzecznictwie sądowym przyjmuje się, że na zasady współzycia społecznego w zasadzie powoływać się może ten, kto sam swego prawa nie nadużywa. W rozpoznawanej sprawie strona pozwana nie reguluje w jakimkolwiek zakresie bezspornych długów, nie podejmuje faktycznie żadnych działań zmierzających do zawarcia porozumienia co do ich spłaty w przewidywalny dla wierzyciela sposób. Obiektywnie działania takie muszą być uznane za przejaw nierzetelności w stosunkach zobowiązaniowych. Zatem, strona pozwana zachowując się w sposób nierzetelny w stosunku do kontrahenta, nie może skutecznie powoływać się na ochronę wynikającą z zasad współzycia społecznego. Nie można przez zastosowanie art. 5 k.c. i w oparciu o zasady słuszności odmówić powodowi ochrony prawnej, zwłaszcza że prowadziłoby to do tolerowania występującego w obrocie gospodarczym zjawiska spełnienia świadczeń pieniężnych z opóźnieniem. Zawierając z pozwanym umowy o dostarczenia zaopatrzenia medycznego, a następnie je realizując, powód działał w pełnym zaufaniu do pozwanego jako swojego kontrahenta. Postawa powoda i żądanie zapłaty nie może być odbierane jako sprzeczne z zasadami współzycia społecznego.

Mając na uwadze powyższe Sąd Apelacyjny oddalił apelacje jako bezzasadną na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Apelacyjny orzekł na zasadzie art. 102 k.p.c. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, w sytuacji gdy apelacja dotyczyła jedynie rozłożenia na raty w oparciu o przepis art. 320 k.p.c., to decyzja w tym

przedmiocie pozostawała do uznania sądu. Biorąc pod uwagę trudną sytuację finansową strony pozwanej, wysokość obciążających ją zobowiązań oraz to, że strona pozwana w apelacji nie kwestionowała zasady ani też wysokości zasądzonego roszczenia, a jedynie wносиła o rozłożenie zasądzonej należności na raty, w ocenie Sądu Apelacyjnego, można taką sytuację zakwalifikować jako wypadek szczególnie uzasadniony, opisany dyspozycją art 102 k.p.c., uzasadniający odstąpienie od obciążenia skarżącego kosztami zastępstwa procesowego strony wygrywającej.